

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE**

WOPN-OON.4240.1.11.2011.TB

POSTANOWIENIE

Działając na podstawie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), w związku z art. 77 ust. 1 pkt 1, ust. 3, 4, 5, 6 i 7 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), a także § 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257 poz. 2573 ze zm.) w związku z postępowaniem w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej o mocy 20 MW (10 elektrowni wiatrowych o mocy 2 MW), podziemnych sieci kablowych i energetycznych oraz dróg dojazdowych w obrębie geodezyjnym Adamowo, gmina Elbląg, wszczętym na wniosek Inwestora - Eurowind Services Sp. z o.o., ul. Abrahama 1a, 80-307 Gdańsk,

uzgadniam warunki realizacji przedsięwzięcia

I. Na etapie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia należy podjąć następujące działania:

1. Eksploatację przedsięwzięcia prowadzić z użyciem nie więcej niż 10 turbin wiatrowych o maksymalnej mocy pojedynczej turbiny 2 MW (całkowita moc farmy nie większa niż 20 MW). Wysokość wieży do 108 m, maksymalna wysokość w stanie wzniesionego skrzydła do 150 m.

2. Poszczególne silownie zlokalizować na działkach:

Nr turbiny	Działka	Współrzędne geograficzne [PUWG 1965 Strefa III]		Obręb	Gmina
		x	y		
EW01	92/23	3 648 809	6 065 655	Adamowo	Elbląg
EW02	92/23	3 649 189	6 065 669	Adamowo	Elbląg
EW03	92/23	3 649 633	6 065 674	Adamowo	Elbląg
EW04	92/23	3 650 085	6 065 677	Adamowo	Elbląg
EW05	92/23	3 650 570	6065691	Adamowo	Elbląg
EW06	39/5	3650581	6 065 367	Adamowo	Elbląg
EW07	39/5	3 649 942	6 065 352	Adamowo	Elbląg
EW08	92/23	3 649 453	6 065 390	Adamowo	Elbląg
EW09	39/2	3 649 324	6 065 088	Adamowo	Elbląg
EW10	117/11	3 649 100	6 064 675	Adamowo	Elbląg

- Zmienić lokalizację turbiny EW 10 poza granicę 200 metrów od szpaleru drzew lub okresowo wyłączać turbinę EW 10, w nocy, podczas słabego wiatru o prędkości poniżej 6 m/s, tj. w warunkach, kiedy zachodzi do 80% przypadków kolizji nietoperzy z łopatami wirników, zaś produkcja energii jest minimalna, w okresie od początku kwietnia do końca maja i od początku września do końca października - czyli w okresach migracji nietoperzy, kiedy ryzyko kolizji jest wysokie.
- Zaleca się prowadzenie robót budowlanych poza sezonem lęgowym (od września do końca marca). W przypadku stwierdzenia ewentualnych kolizji i zagrożeń w kontekście ochrony przyrody na etapie realizacji przedsięwzięcia należy bezzwłocznie poinformować Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie.
- Prace budowlane prowadzić w porze dziennej (w godzinach od 6⁰⁰ do 22⁰⁰).
- W trakcie przygotowania i realizacji inwestycji zapewnić oszczędne korzystanie z terenu.
- Zorganizować bazę materiałów wykorzystywanych w trakcie planowanych prac budowlanych, poza miejscem bezpośredniego sąsiedztwa drzew i krzewów w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni, a po zakończeniu prac teren przywrócić do poprzedniego stanu.
- Zdjętą podczas robót ziemnych wierzchnią warstwę ziemi organicznej odpowiednio zdeponować i ponownie wykorzystać po zakończeniu budowy; w przypadku konieczności transportu powstałej nadwyżki ziemi, transport należy zorganizować drogami utworzonymi na potrzeby obsługi elektrowni wiatrowych z ominięciem terenów zabudowy mieszkaniowej.
- Linie kabla elektroenergetycznego i telekomunikacyjnego w przypadku kolizji z drogami lub ciekami wodnymi należy układać metodą przecisku sterowanego.
- Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia nie może powodować ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów sąsiednich, a jej oddziaływanie musi być

ograniczone do granic nieruchomości, do której inwestor posiada tytuł prawny.

11. Turbiny wiatrowe powinny być zlokalizowane w takiej odległości od zabudowy mieszkalnej, która nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu w środowisku, określonych w przepisach aktualnych na dzień wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku nie dotrzymania standardów jakości środowiska (w zakresie propagacji hałasu i uciążliwości akustycznych), poza terenem do którego Inwestor posiada tytuł prawny, Inwestor obowiązany jest do ograniczenia uciążliwości (poprzez zastosowanie odpowiednich środków technicznych) do poziomów prawnie wymaganych.
12. Odpady powstające podczas realizacji i eksploatacji inwestycji segregować i gromadzić w pojemnikach lub miejscach do tego przeznaczonych oraz zapewnić ich sukcesywny odbiór bądź zagospodarowanie; odpady niebezpieczne segregować i oddzielać od odpadów obojętnych celem wywozu do specjalistycznych przedsiębiorstw zajmujących się unieszkodliwianiem.
13. Sprzęt wykorzystywany podczas prac budowlanych musi być w pełni sprawny oraz spełniać wymogi dopuszczające go do użytku. Rodzaj i stan techniczny sprzętu zastosowanego podczas budowy musi zapewnić ochronę gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych przed zanieczyszczeniami, ochronę przed emisją pyłów i gazów do powietrza oraz ochronę przed emisją hałasu.
14. Pomalować konstrukcję (wieżę oraz śmigła) farbami w kolorach jasnych o matowej powierzchni w celu zwiększenia widoczności i prawdopodobieństwa dostrzeżenia pracującej turbiny przez przelatujące ptaki w warunkach dziennych i nocnych oraz jako czynnik odstraszający ptaki drapieżne.
15. Stosować oznakowanie przeszkodowe, tzn. turbina wiatrowa musi mieć oznakowanie dzienne w postaci zewnętrznych końcówek śmigieł pomalowanych w 5 pasów jednakowej szerokości, prostopadłych do dłuższego wymiaru łopaty (naprzemiennie: 3 koloru czerwonego lub pomarańczowego i 2 białego) oraz oznakowanie nocne, które stanowią lampy emitujące światło średniej intensywności, umieszczone na najwyższym miejscu gondoli.
16. W bezpośrednim sąsiedztwie turbin wiatrowych unikać prowadzenia upraw i zasiewów (przede wszystkim kukurydzy), stanowiących atrakcyjną bazę pokarmową dla ptaków.
17. Nie sadzić drzew i krzewów w promieniu 200 m od planowanej inwestycji.
18. Nie obsadzać, zwłaszcza zielenią wysoką, istniejących i nowych dróg dojazdowych do elektrowni wiatrowych, dróg przebiegających przez teren zespołu oraz znajdujących się w zasięgu jego oddziaływania.
19. Nie tworzyć oczek wodnych i stawów.
20. Wskazane jest wczesne, jesienne zaorywanie pól, niepozostawianie resztek poźniwnych i niezaoranych chwastów, których nasiona mogą przyciągać ptaki stanowiąc dla nich pokarm.

21. Na etapie likwidacji przedsięwzięcia konstrukcja elektrowni wiatrowej wraz z fundamentami wymagać będzie odpowiedniego zagospodarowania poprzez zapewnienie wywozu odpadów na składowisko lub do ponownego wykorzystania. Teren po fundamentach należy przywrócić do stanu wyjściowego poprzez wypełnienie substratem glebowym wraz z wprowadzeniem roślinności.
22. W przypadku stwierdzenia (podczas realizowanego monitoringu) negatywnego oddziaływania farmy przekraczającego rozmiary prognozy sformułowane w raporcie o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na chronione gatunki ptaków oraz nietoperzy, Inwestor podejmie na własny koszt, stosowne działania minimalizujące, ukierunkowane na ograniczenie i/lub całkowite wykluczenie negatywnych wpływów wynikających z funkcjonowania turbin wiatrowych na ww. składniki środowiska przyrodniczego. Działania zapobiegawcze w zależności od potrzeb, określonych na podstawie zebranych wyników monitoringu porealizacyjnego, przyjmować będą formę: trwałego lub czasowego wyłączenia turbin wiatrowych z eksploatacji, zmianę struktury użytkowania terenu lub zastosowanie innych rozwiązań technicznych, umożliwiających skuteczne ograniczenie negatywnego oddziaływania na zagrożone gatunki zwierząt.
23. W przypadku, gdyby monitoring akustyczny w kolejnych latach nie zarejestrował wysokiej aktywności nietoperzy w okresie migracji sezonowych (szczególnie w okresie migracji jesiennej), możliwa jest korekta terminów wyłączania turbin (wynikających z zapisu w pkt 22), lub całkowita rezygnacja z tego rozwiązania, także w odniesieniu do EW 10.
24. Na podstawie dostarczonych wyników monitoringu Regionalny Konserwator Przyrody może podjąć decyzję o zastosowaniu określonych działań łagodzących i minimalizujących negatywny wpływ inwestycji na środowisko.
25. Inwestor zobligowany jest do finansowania leczenia i rekonwalescencji ptaków zranionych przez funkcjonowanie turbin wiatrowych.

II. W dokumentacji wymaganej do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę należy uwzględnić następujące wymagania dotyczące ochrony środowiska:

1. W celu zapewnienia dotrzymania standardów jakości środowiska w zakresie oddziaływania na klimat akustyczny planowanego przedsięwzięcia, dopuszcza się wyłącznie montaż typów elektrowni wiatrowych cechujących się podobnymi parametrami technicznymi nie pogarszającymi wyników (symulacji) emisji hałasu w środowisku założonych w przedłożonym raporcie o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia na środowisko. Po uruchomieniu projektowanych turbin wiatrowych należy wykonać pomiary poziomów hałasu w miejscu planowanej inwestycji i pobliskiej zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej (najbliższych budynków) przy użyciu specjalistycznego sprzętu technicznego. Punkty pomiarowe należy zaplanować w pobliżu skrajnych zabudowań. Lokalizacja punktów powinna być tak dobrana, aby

na mierzony poziom dźwięku nie miały wpływu hałasy bytowe, pochodzące z pobliskich zabudowań. Pomiary powinny być prowadzone przez osoby do tego przygotowane, dysponujące sprzętem technicznym o stosownych parametrach dopuszczonym i zalegalizowanym do tego rodzaju pomiarów.

III. Należy zrealizować następujące działania dotyczące zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

W zakresie prowadzenia monitoringu porealizacyjnego:

1. Na chronione gatunki ptaków

- a) Długość trwania: w pierwszym roku po oddaniu farmy do eksploatacji z uwzględnieniem wszystkich okresów fenologicznych;
- b) Przedmiot obserwacji: skład gatunkowy i liczebność ornitofauny w promieniu 1-2 km od granic farmy wiatrowej, a w odniesieniu do ptaków obserwowanych w locie również wysokość przelotu w rozbiciu na trzy pułapy (do wysokości dolnego zakresu pracy śmigła, w strefie pracy śmigła, powyżej śmigła w stanie wzniesienia) wraz z określeniem dokładnego kierunku przelotu w obszarze oddziaływania inwestycji.
- c) Zakres badań: awifaunę lęgową zasiedlającą obszar w bezpośrednim sąsiedztwie turbin wiatrowych objąć badaniami zgodnie z ustalonym standardem metodycznym MPPL, natomiast natężenie wykorzystania przestrzeni powietrznej przez ptaki nieęgowe należy określić stosując metodykę wyznaczenia stałego punktu/punktów kontrolnych, z widocznością na cały obszar oddziaływania inwestycji. Kontrole punktu/punktów wykonywać w okresie wędrówek wiosenno-jesiennych co 10 dni, przy minimalnym czasie obserwacji wynoszącym 1h.
- d) Ocena oddziaływania tej inwestycji na ptaki: określenie ewentualnych zmian w porównaniu z okresem przedinwestycyjnym oraz określenie zagrożeń dla funkcjonowania populacji poszczególnych gatunków. Obserwacje powinny dotyczyć przede wszystkim gatunków ujętych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz na wykazach „Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych wyginieciem w Polsce”, oraz „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”.

Monitoring oddziaływania farmy wiatrowej na ptaki należy powtarzać trzykrotnie, w ciągu 5 lat po oddaniu przedsięwzięcia do użytkowania.

2. Monitoring śmiertelności chronionych gatunków ptaków

- a) W celu oszacowania rozmiarów kolizji ptaków z turbinami wiatrowymi (śmiertelność, okaleczenia) należy określić skład gatunkowy ofiar oraz częstotliwość tych zdarzeń w cyklu rocznym.
- b) Kontrole wykonywać co 7-10 dni (lub częściej, np. w okresach migracji) przez okres trzech lat po oddaniu farmy wiatrowej do eksploatacji. Teren należy przeszukiwać co

8-10 m w promieniu 100-110 metrów od wież elektrowni. Częstotliwość kontroli powinna być uzależniona od wyników oceny tempa znikania ciał ofiar kolizji.

- c) W ramach badań należy liczyć wszystkie ptaki martwe i ich szczątki z podziałem na gatunki, wraz z określeniem ich lokalizacji, tj. odległości od podstawy turbiny.
- d) Należy przeprowadzić ocenę wykrywalności ciał przez prowadzącego monitoring, poprzez wykładanie ciał kilku ptaków (najlepiej dzikich) na terenie kontroli przez osobę inną niż obserwator. Obserwator nie powinien wiedzieć o fakcie „podrzucania” ofiar. Do lokalizacji ciała, jako eksperymentalnego, w protokole kontroli należy wykorzystać pozycję GPS.
- e) Należy przeprowadzić ocenę tempa znikania ofiar poprzez wyłożenie na terenie objętym kontrolą ciał kilku-kilkunastu ptaków (najlepiej dzikich). Tempo znikania oceniać należy w ramach codziennych kontroli przez pierwszych 5 dni, następnie co 2 - 3 dni w trakcie 30-40 dni eksperymentu.

3. Na chronione gatunki nietoperzy

- a) Długość trwania: trzy lata po oddaniu turbiny do eksploatacji z uwzględnieniem wszystkich okresów fenologicznych;
- b) Przedmiot obserwacji: skład gatunkowy i liczebność w promieniu 1-2 km od turbiny wiatrowej, natężenie wykorzystania przestrzeni powietrznej przez nietoperze w okresie rozrodu oraz w okresach migracji.
- c) Metodyka i zakres badań: poszukiwanie ofiar oraz automatyczna rejestracja aktywności nietoperzy przy wybranych turbinach, zgodnie z ustalonym standardem metodycznym opracowanym w ramach *Wytycznych dotyczących oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze* (2009), stworzonych w oparciu o aktualną wersję Aneksu 1 do Rezolucji nr 5.6 Porozumienia o Ochronie Populacji Europejskich Nietoperzy EUROBATS.

4. Monitoring śmiertelności chronionych gatunków nietoperzy:

- a) W celu oszacowania rozmiarów kolizji nietoperzy z turbinami wiatrowymi należy określić skład gatunkowy ofiar oraz częstotliwość tych zdarzeń w cyklu rocznym.
- b) Kontrole wykonywać co 10-18 dni przez cały rok.
- c) W ramach badań należy liczyć wszystkie martwe nietoperze i ich szczątki z podziałem na gatunki (o ile jest to możliwe), wraz z określeniem ich lokalizacji, tj. odległości od podstawy turbin.

Zakres porealizacyjnego monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego, jego częstotliwość i sposób prowadzenia zostanie opracowany przez eksperta - przyrodnika, dostosowany do ekofizjografii terenu i przedłożony do uzgodnienia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Olsztynie. Wyniki monitoringu należy zinterpretować i przedkładać Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Olsztynie w formie pisemnej co rok. Zakres monitoringu może podlegać weryfikacji przez Regionalnego

Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie i w razie potrzeby zostanie uzupełniony o kwestie wskazane przez ww. organ.

UZASADNIENIE

Wójt Gminy Elbląg wnioskiem znak OŚ-7627/09/09 z dnia 2 lipca 2009 r. (data wpływu 9 lipca 2009 r.) wystąpił o opinię dotyczącą stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie elektrowni wiatrowej składającej się z 10 turbin wiatrowych, położonej na działkach nr ewid. 92/23, 39/5, 39/2, 117/11 obręb geodezyjny Adamowo.

Do wniosku załączono kopię wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, informację o planowanym przedsięwzięciu, kopię mapy ewidencyjnej w skali 1:5000, skrócony wypis ze skorowidza działek oraz informację o braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Kierując się usytuowaniem, charakterem i skalą potencjalnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz faktem, iż obszary Natura 2000 są obok cennych siedlisk przyrodniczych także miejscem bytowania wielu gatunków ptaków występujących w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz miejscem regularnie występujących ptaków migrujących nie wymienionych w w/w Załączniku I Dyrektywy Rady, a zgodnie z zapisami art. 4 tej Dyrektywy, gatunki te objęte są szczególnymi środkami ochronnymi, obejmującymi także ich siedliska, mającymi na celu zapewnienie przetrwania i rozrodu tych gatunków w ich obszarach występowania, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie postanowieniem znak RDOŚ-28-WOPN-6632-0003-086/09/tb z dnia 27 lipca 2009 r. stwierdził potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego przedsięwzięcia określając równocześnie jego zakres, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W związku z powyższym Wójt Gminy Elbląg postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2009 r., znak OŚ-7627/09/09 postanowił o przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko i nałożył na inwestora obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko, określając jednocześnie zakres raportu.

Wnioskiem znak OŚ-7627/09/09 z dnia 4 stycznia 2010 r. Wójt Gminy Elbląg zwrócił się z prośbą do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie o uzgodnienie warunków realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia. Do wniosku dołączono:

- wniosek inwestora o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia (z dnia 24 czerwca 2009 r.),
- *Raport oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Adamowo (gmina Elbląg) wykonany przez zespół autorów: mgr Roksana Napieralska i mgr inż. Szymon Biały – Zakład Ochrony Środowiska Natura (Środa Wielkopolska, grudzień 2009 r.), wraz z załącznikami:*

– *Eksperytyza w zakresie analizy uwarunkowań środowiskowych, krajobrazowych*

i konserwatorskich wskazanych miejsc lokalizacji 20 elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie miejscowości Wiktorowo – Kopanka II w gm. Gronowo Elbląskie i Adamowo w gm. Elbląg z wykorzystaniem opracowań planistycznych. EKOPRZESTRZEŃ Jacek Hoffmann, Gdańsk, wrzesień 2008,

- *Analiza oddziaływania akustycznego przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej w Adamowie, gm. Elbląg – ProSilence, Opole, październik 2009,*
- *Analiza oddziaływania w zakresie emisji pola i promieniowania elektromagnetycznego przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej w Adamowie, gm. Elbląg – ProSilence, Opole, październik 2009,*
- *Prognoza oddziaływania projektowanej inwestycji zespołu elektrowni wiatrowych w Adamowie (gmina Elbląg) na krajobraz kulturowy – AKO ARCHITEKCI, Gdańsk,*
- *Wyniki monitoringu ornitologicznego w obrębie lokalizacji farmy wiatrowej Adamowo-Wiktorowo na podstawie danych z okresu 20 stycznia 2008 - 27 grudnia 2008, autorstwa prof. dr hab. Przemysława Busse, 22 marca 2009 (opracowanie to stanowi również integralną część Raportu),*
- *Prognoza możliwego oddziaływania elektrowni wiatrowej zlokalizowanej w rejonie Wikrowa-Adamowa (gmina Elbląg, powiat elbląski, woj. warmińsko-mazurskie) na faunę kręgowców. Prof. dr hab. Włodzimierz Meissner, dr Michał Goc (bez daty).*

Po zapoznaniu się z treścią *Raportu* oraz pozostałą dokumentacją Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie pismem znak: *RDOŚ-28-WOPN-6632-0003-087-1/09/10/tb/awk* z dnia 10 lutego 2010 r., zwrócił się do Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków o opinię w zakresie, zastosowanej na potrzeby raportu, metodyki badań awifauny i uzyskanych wyników.

Według dra Przemysława Chylareckiego - Autora otrzymanej opinii, przedstawione materiały nie pozwalały na oszacowanie rozmiarów oddziaływania projektowanej farmy wiatrowej na ptaki i ich siedliska oraz na przedmiot ochrony w granicach OSOP PLB280013 „Jezioro Drużno” oraz OSOP PLB280010 „Zalew Wiślany”. Ponadto w opinii zarzucono, iż zastosowane techniki prac terenowych są jedynie częściowo spójne z wytycznymi Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej i potrzebami waloryzacji awifauny oraz nie spełniają kryteriów metodyki naukowej.

W opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie *Raport* nie uwzględniał zakresu określonego w postanowieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 27 lipca 2009 r., nie mógł stanowić podstawy do uzgodnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację projektowanej farmy wiatrowej.

Mając powyższe na uwadze oraz kierując się koniecznością wyjaśnienia przez organ uzgadniający przedsięwzięcie w zakresie ochrony środowiska i wpływu na obszary Natura 2000 wszystkich kwestii niezbędnych do podjęcia prawidłowego rozstrzygnięcia, działając na podstawie art. 50 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie pismem z dnia 24 czerwca 2010 r., znak: *RDOŚ-28-WOPN-6632-0003-*

086-2/09/10/awk/tb wezwał do wyjaśnienia informacji zawartych w *Raporcie*, wskazując wymagany zakres informacji oraz do ustosunkowania się do zarzutów sformułowanych w opinii OTOP.

W odpowiedzi, wraz z pismem Wójta Gminy Elbląg, znak OŚ - 7627/09/09 z dnia 5 listopada 2010 r. do tutejszego organu wpłynęły szczegółowe wyjaśnienia Inwestora, uzupełnienia do *Raportu*, oraz komentarz prof. dr hab. Przemysława Busse do opinii OTOP, dotyczący monitoringu ornitologicznego. Za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 24 listopada 2010 r. zwrócono się do dr Przemysława Chylareckiego (OTOP) z prośbą o odpowiedź na ww. komentarz prof. dr hab. Przemysława Busse. Uwagi w przedmiotowej kwestii wpłynęły do RDOŚ za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 17 grudnia 2010 r.

W toku postępowania do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie wpłynęło pismo Stowarzyszenia Aktywności Społecznej im. Tadeusza Reytana (Wikrowo 20, 82-335 Gronowo Elbląskie) z dnia 12 marca 2010 r. wraz z kopiami postanowień Wójta Gminy Elbląg (znak OŚ-7627/90/09 z dnia 12 lutego 2010 r.) oraz Wójta Gminy Gronowo Elbląskie (znak RG-IV-7624-6/11/2009/2010 z dnia 28 stycznia 2010 r.) w sprawie dopuszczenia ww. stowarzyszenia na prawach strony, do udziału w postępowaniu administracyjnym w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowej inwestycji.

Do wiadomości RDOŚ w Olsztynie wpłynęło także pismo wymienionego Stowarzyszenia, z dnia 23 stycznia 2010 r., kierowane do Wójta Gminy Elbląg z wnioskiem o odrzucenie koncepcji budowy farmy wiatrowej w miejscowości Adamowo. Do podnoszonych przez stowarzyszenie uwag do *Raportu*, na wniosek wójta, inwestor złożył wyjaśnienia wraz z pismem 02/04/2011W z dnia 4 kwietnia 2011 r., kierowanym również do wiadomości RDOŚ.

Po przeanalizowaniu następującej dokumentacji:

1. *Raport oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie farmy wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Adamowo (gmina Elbląg) wykonany przez zespół autorów: mgr Roksana Napieralska i mgr inż. Szymon Biały - Zakład Ochrony Środowiska Natura (Środa Wielkopolska, grudzień 2009 r.), wraz z załącznikami,*
2. *Opinia Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków z dnia 25 maja 2010 r. dotycząca monitoringu ornitologicznego,*
3. *Komentarz prof. dr hab. Przemysława Busse do ww. opinii, z dnia 7 lipca 2010 r.,*
4. *Opracowanie Zespół elektrowni wiatrowych Adamowo. Monitoring chiropterologiczna. Raport roczny. - Grupa Doradcza SMDI, październik 2010 r.,*
5. *Opracowanie Zespół elektrowni wiatrowych Adamowo. Raport z inwentaryzacji przyrodniczej terenu przewidzianego pod realizację przedsięwzięcia - Grupa Doradcza SMDI, październik 2010 r.,*
6. *Opracowanie Zespół elektrowni wiatrowych Adamowo. Raport o oddziaływaniu na integralność, spójność i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 - Grupa Doradcza SMDI, październik 2010 r.,*

7. Odpowiedź OTOP z 16 grudnia 2010 r. na komentarz prof. dr hab. Przemysława Busse oraz mając na względzie:

1. Standardowe Formularze Danych dla obszarów Natura 2000: OSOP „Jezioro Drużno” PLB280013, OZW „Jezioro Drużno” PLH280028, OSOP „Zalew Wiślany” PLB280010 oraz OZW „Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana” PLH280007,
2. Wytyczne w zakresie ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki rekomendowane przez Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Zachodniopomorskie Towarzystwo Ekologii Praktycznej (Szczecin, marzec 2008),
3. Tymczasowe wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (Kepel A. i inni, grudzień 2009) rekomendowane przez Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy oraz Komisję Ochrony Zwierząt Państwowej Rady Ochrony Przyrody,
4. Ocena planów i przedsięwzięć znacząco oddziałujących na obszary Natura 2000 - Wytyczne metodyczne dotyczące przepisów Artykułu 6(3) i (4) Dyrektywy Siedliskowej 94/43/EWG,
5. Ptaki. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny (Ministerstwo Środowiska),
6. Monitoring Ptaków Lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią. P. Chylarecki, A. Sikora, Z. Cenian (red.) GIOŚ, Warszawa 2009,
7. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. T. Wilk, M. Jujka, J. Krogulec, P. Chylarecki, (red.) OTOP, Marki 2010,

w toku prowadzonego postępowania ustalono, co następuje.

Rozpatrywane przedsięwzięcie stanowi część większego zamierzenia inwestycyjnego, polegającego na budowie przedmiotowej farmy 10 elektrowni wiatrowych na terenie gminy Elbląg oraz 10 elektrowni wiatrowych na terenie gminy Gronowo Elbląskie. Ze względu na bliskie sąsiedztwo oraz kumulowanie potencjalnych oddziaływań, zgromadzone w toku postępowania dokumenty, w tym *Raport* oraz jego uzupełnienia, traktują obydwie inwestycje łącznie jako Zespół Elektrowni Wiatrowych Adamowo, składający się z 20 sztuk.

Inwestycja zlokalizowana jest na terenie woj. warmińsko-mazurskiego w powiecie elbląskim, w gminie Elbląg, w obrębie geodezyjnym Adamowo. Planowana inwestycja położona jest ok. 5,5-6 km od obszarów Natura 2000 OSOP „Jezioro Drużno” PLB280013, OZW „Jezioro Drużno” PLH280008, oraz ok. 7,5 km od OSOP „Zalew Wiślany” PLB280010 oraz OZW „Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana” PLH280007 oraz od rezerwatu Zatoka Elbląska. Inwestycja nie jest bezpośrednio związana z ochroną obszarów Natura 2000, ani nie wynika z tej ochrony. Jezioro Drużno chronione jest w ramach konwencji RAMSAR, jak również stanowi rezerwat faunistyczny. Częściowo inwestycja zlokalizowana jest na obszarze korytarza międzynarodowego (2m Kwidzyński Dolnej Wisły) sieci ECONET. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się również Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat.

Lokalizacja inwestycji i obszar jej potencjalnego oddziaływania obejmują otwarte, bezleśne tereny równinne, poprzecinane rowami melioracyjnymi, w większości użytkowane rolniczo jako użytki zielone i grunty orne. Pasy zarośli tworzą drzewa i krzewy wzdłuż rowów melioracyjnych, rzek oraz dróg. Tereny bezpośredniej lokalizacji poszczególnych elektrowni - miejsca posadowienia fundamentów, place manewrowe oraz planowane drogi dojazdowe położone są wyłącznie w obrębie pól uprawnych. Tereny przeznaczone pod elektrownie i towarzyszącą im infrastrukturę zostaną wyłączone z uprawy rolnej. Najbliższe tereny z zabudową zagrodową znajdują się w odległości ok. 340 metrów od inwestycji.

Na terenie lokalizacji przedsięwzięcia przeprowadzono monitoring ornitologiczny od 20 stycznia 2008 r. do 27 grudnia 2008 r. W trakcie 25 obserwacji zanotowano 41 297 ptaków z 103 gatunków.

Spośród gatunków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, na badanej powierzchni stwierdzono występowanie 5 gatunków, a także 8 gatunków migrujących, będących przedmiotem ochrony rozpatrywanych obszarów Natura 2000, m.in.:

Bocian biały *Ciconia ciconia* - stwierdzono obecność 7 gniazd we wsi Jęglownik oraz po 4 gniazda w Adamowie i Władysławowie. W trakcie monitoringu zanotowano 47 osobników podczas 8 wizyt (z tego 32 w sierpniu), 85% przelotów poniżej pułapu rotora. Większa aktywność tego gatunku w obserwowanym terenie może wystąpić w okresie późniejszym, w związku z wykorzystaniem ściernisk jako żerowiska oraz w okresie gromadzenia się przed migracją. Potencjalne wykluczenie terenu farmy z użytkowania nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na ten gatunek, jak również na stan ochrony w obszarach Natura2000,

Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* - stwierdzony siedmiokrotnie w trakcie monitoringu. W rejonie potencjalnego oddziaływania inwestycji brak jest siedlisk lęgowych jak również dogodnych terenów żerowiskowych. Inwestycja nie spowoduje istotnego zagrożenia dla tego gatunku,

Żuraw *Grus grus* - stwierdzony czterokrotnie (w tym dwa stada 12 i 22 osobników w okresie migracji). Badany teren nie stanowił miejsca koncentracji - zlotowisk i noclegowisk, brak jest również typowych siedlisk lęgowych co wyklucza możliwość znaczącego wpływu inwestycji na stan populacji,

Brodzic leśny *Tringa glareola* - 46 osobników zanotowano w trakcie dwóch obserwacji w sierpniu. Uwzględniając, iż ponad 95% przelotów notowano poniżej zasięgu rotora oraz brak dogodnych miejsc do zatrzymania w okresie migracji, inwestycja nie będzie znacząco oddziaływać na ten gatunek,

Siewka złota *Pluvialis apricaria* - stwierdzono 34 osobniki z tego 31 w jednym stadzie w październiku. Około 30% ptaków przelatywało na pułapie rotora.

Analiza występowania cyraneczki, krzyżówki, cyranki, krakwy, gęgawy, gęsi zbożowej, głowienki i łabędzia niemego pokazuje, iż stwierdzona migracja blaskodziobych stanowi raczej obrzeża głównego nurtu migracyjnego, natomiast korytarz łączący Zalew Wiślany z Jeziorem Drużno znajduje się ok. 10-15 km na wschód od terenu planowanej inwestycji. Teren farmy może stanowić miejsce odpoczynku i żerowisko tych gatunków

ptaków w okresie migracji.

Według przedstawionej w raporcie metodyki estymowana kolizyjność dla rozpatrywanej farmy wynosi średnio 9,7 osobników na turbinę na rok. Całkowity oczekiwany poziom kolizji na farmie, dla zespołu 20 turbin, wynosi od 152 do 265 ofiar, średnio zaś 194 osobników na rok. Według autora ekspertyzy – prof. dr hab. Przemysław Busse farma charakteryzuje się ogólnie przeciętnymi walorami awifauny, nie stanowi zagrożenia dla gatunków, dla których ochrony ustanowiono obszary Natura 2000, natomiast wskaźniki kolizyjności ptaków można uznać za przeciętne i akceptowalne.

Inwentaryzacja i waloryzacja chiropterologiczna terenu położonego w strefie potencjalnego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia została wykonana zgodnie z „Tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze” (wersja II grudzień 2009) przyjętymi przez Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy.

W trakcie całego okresu badawczego (25 kontroli) na inwentaryzowanej powierzchni odnotowano 712 przelotów nietoperzy reprezentujących 5 gatunków: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii* oraz mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*. Najliczniej reprezentowany był mroczek późny i borowiec wielki. Gatunki o bardzo silnym narażeniu na kolizje (z rodzaju *Nyctalus* i *Pipistrellus*) stanowiły ponad 60% przelotów, natomiast gatunki z rodzaju *Eptesicus* o narażeniu silnym bądź umiarkowanym – 33,6%. Aktywność nietoperzy na badanym terenie wyniosła 1,2 przelotu/godzinę. Nie stwierdzono przelotów nietoperzy podczas nasłuchów punktowych w miejscach lokalizacji turbin. Uzyskane wyniki pochodzą z otoczenia farmy, tj. z miejscowości i okolic zabudowy, w pobliżu rzeki Nogat, szpalerów drzew i krzewów. W trakcie kontroli zimowych nie wykryto miejsc stanowiących kryjówki zimowe. W miejscowości Adamowo w trakcie kontroli letnich wykryto niewielkie skupiska osobników (4 i 12) świadczące o potencjalnych koloniach.

Na podstawie monitoringu stwierdzono, że teren przyszłej farmy nie jest szczególnie cenny dla nietoperzy w skali kraju lub regionu a stwierdzone gatunki należą do pospolitych i niezagrożonych. Wyjątek może stanowić mroczek posrebrzany ujęty w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, jednak nienależący do gatunków o znaczącym ryzyku kolizji z elektrowniami wiatrowymi.

Ryzyko kolizji nietoperzy może wzrosnąć w okresie wiosny, wczesnego lata i wczesnej jesieni gdy migrujące nietoperze mogą pojawić się na rozległych terenach otwartych. Nowopowstałe elektrownie wiatrowe jako nowe elementy krajobrazu w otwartej przestrzeni mogą działać jak atraktanty dla odbywających długodystansowe wędrówki nietoperzy. W celu minimalizacji ryzyka kolizji wskazano konieczność podjęcia wyżej określonych działań minimalizujących.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000 wyznaczone w celu ochrony nietoperzy.

Jak wykazano w Raporcie analizowany zespół elektrowni wiatrowych nie spowoduje znaczącego oddziaływania na formy ochrony przyrody, w tym na obszary Natura 2000.

W związku z tym nie ma potrzeby podejmowania działań z zakresu kompensacji przyrodniczej w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody.

Mając na uwadze lokalizację przedsięwzięcia w stosunkowo niewielkiej odległości od OSOP „Jezioro Drużno” i OSOP „Zalew Wiślany” – ważnych ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym, oraz estymowany poziom kolizji ptaków na poziomie ok. 200 ofiar na rok, wskazano konieczność nałożenia na Inwestora obowiązku prowadzenia monitoringu porealizacyjnego w wyżej wymienionym zakresie.

Jakkolwiek z przedstawionych materiałów wynika, że przyjęte rozwiązania powinny zapewnić minimalizację negatywnego wpływu na środowisko planowanego przedsięwzięcia, monitoring pozwoli na weryfikację zakładanego charakteru i skali oddziaływania w trakcie funkcjonowania zespołu elektrowni. W przypadku stwierdzenia przekroczenia zakładanych poziomów negatywnego oddziaływania inwestycji będzie stanowił podstawę do podjęcia dalszych działań ograniczających skutki funkcjonowania farmy wiatrowej, jak np. okresowe wyłączanie wskazanych turbin. Zebrane w trakcie monitoringu dane pozwolą na wnioskowanie w zakresie oddziaływania skumulowanego i podejmowanie decyzji w odniesieniu do innych planowanych przedsięwzięć energetyki wiatrowej w regionie.

W odniesieniu do nietoperzy zalecono zmianę lokalizacji turbiny EW 10 odsuwając ją od szpaleru drzew oraz jej okresowe wyłączanie (pkt 3 warunków realizacji). Ewentualne inne działania minimalizujące i łagodzące negatywne oddziaływanie na tę grupę zwierząt, będą determinowane wynikami monitoringu porealizacyjnego.

Realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje naruszenia wymagań ochrony środowiska zawartych w przepisach, jeśli spełnione zostaną warunki określone w raporcie o oddziaływaniu na środowisko oraz w niniejszym postanowieniu.

Ze względu na szczegółowy i jednoznaczny opis planowanej do zastosowania technologii oraz stosowanych środków mających na celu zmniejszenie uciążliwości dla środowiska, w związku z planowanym przedsięwzięciem, nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia powtórnej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, pod warunkiem jednak, że we wniosku o wydanie ww. decyzji nie zostaną dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w raporcie o oddziaływaniu na środowisko.

Ponadto ze względu na lokalizację w dużej odległości od granic państwa oraz zakres oddziaływania inwestycji nie stwierdzono również konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym oraz w oparciu o cytowane na wstępie przepisy postanowiono jak w sentencji.

POUCZENIE

W związku z art. 77 ust. 7 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko na postanowienie nie przysługuje zażalenie.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie

Stanisław Dąbrowski

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Elbląg
ul. Browarna 85, 82-300 Elbląg
2. Eurowind Services Sp. z o.o.
ul. Abrahama 1a, 80-307 Gdańsk
3. strony postępowania poprzez umieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Elblągu, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz na stronie internetowej www.olsztyn.rdos.gov.pl
4. a/a